

(ז) יהושע בן פרחיה וכו' יש לשאל בדבריו

יהושע בן פרחיה מ"ש עשה לך רב

ולא אמר לך רב וכו' ועוד שינוי הלשון לומר אצל

הרב עשה ואצל החבר קנה וכו' ועוד איך אלו נ' דברים

ನַקְשָׁרִים יְהוָד עֲשָׂה לְךָ רֶב וְקָנָה לְךָ חֶבֶר וְתוֹךְ זוֹ כֵּל

אַתְּ לְכֹבֵד זֶבֶת.

אַתְּ לְכֹבֵד זֶבֶת.

ויפוריש דבר זה, אחר שהוגו שלפניהם תקנו

את האדים בעניין הנגנת ביתו כי ביתו קרוב אל האדים

בם ביארנו לך לפניו זה כי הנגנת ביתו דומה ומתיחס

אל הנגנת האדים כמ"ש, בא הוגו אשר אהיליהם והם

تلמידים שלהם לתקן עניין האדים איך ינגן עם

הבריות, ודבר זה חוץ מביתו. וזה ג"כ קרוב אליו

בי הרב והחבר חוץ לביתו אך הם קרובים לו ביזה,

ואחיך שאר האדים כי האדים נמצאו עם רבו ואחיך

עם חבריו ואחיך עפ' שאר האדים, לבך אמר עשה לך

רב.

פי' חבר שיעשה לך רב אף אם איינו ראוי לו להיות

רב, והוא עשה לך שעכ"פ' א"א שלא ילמד ממנו דבר

מה, ודי לו באותו דבר שלמד שעושה אותו לרבות, וכן

קונה לך חבר, אצל חבר שירך לומר קנה לך מפני

שהחבר הוא קניינו ולא כן הרוב שאין הרוב קניינו של

תלמיד ולפיכך אמר עשה לך רב, אבל החבר לפעמים

עושוה צרכו כמו דרך החברים לעשות זה להו וככל א'

זה עניינו של חבריו, ולפיכך אמר קונה לך חבר.

ובשניהם אע"ג שאין רבו הוגי במדידות שרואו
שיהיה לו לרוב ואינו החבר במדרגה שרואו שיהיה לו
חבר, מ"מ טובים השניים מן הזוג ויקח לו חבר.
ואמר שיהיה זו כל אדם לך וכות שאמ הוא רואת
דבר באדם מי שייהיה. יהא זו אותו לך כות ואל

ירחיק אותו לומר כי רשות הוא.

הנה אלו נ' דברים הנגנת האדים עם הבריות שהם
חווץ ביתהו, שבא לומר כי עשה לו (רב) [רב]
אשר שאינו כדי לגמרי להיות לך רב וקנה לו חבר
אף שאינו כדי לו לגמרי ושאר בני אדם שאינם
במדידותם אל יರחיק אותם לכל הפחות כל זמן שאפש'

לחם אותם לכף זכותו

ונאלו נ' דברים הם בני חזקם של בני
אדם. חלק האחד באלה שנמשכים בעלי מעלה בערך
שלו כמו הרוב, והחלק הב' באלה אשר הם דומים
בשאר בני גוף גילו, כמו חבריו, החלק הג'
זהה שאמר והוי זו כל אדם לך זכות אפי' הוא
פחות מכך אל יהא זו אותו לכף חובה. כל הדבר
בזה שלמד מוסר לאדם הנגנתו עם הבריות, כי א"א
שיהיה ואדם בלבד רק יש חבר אל הבריות לכל
אשר ראוי לו זה לרוב זה לחבר זה לשאר בני אדם.
ומדה ואלה נמצאים באדם מפני שהוא מוקבב את הבריות
ואוהב אותם, ובשביל כך עשו לו רב אף שאינו כדי,
וזן כל אדם לכף זכות. והוא דומה אל מ"ש לפניו
זה יוסי בן יועזר שיהיה אוהב את הכלמים והתכמים
הגדולים, וזהו הזהיר עוד יותר שלא יאמר מה לי
פלוני אינו כדי לי להיות רב, ואני כdoi להיות
לא עשה רל יקרב ולא ירחיק. ומזה זאת ג' ענין
מה מהבת הש"י, והוא מדרגה למטה מהבת חכמים.
מי שהוא אוחב הש"י אוחב את הבריות שלהם ברוחו
ית', כי מי שהוא אוחב את א' הוא אוחב את כל
אשר שיוכס נ' ומוציאים אלו.

ויש לשאל בדבריו נתאי הארబלי כי מה ענן אלו
דבירים יהוד ארתק משכנן רע ואל התהבר לרשות
אל מהו התייחס מן הפורענות, אבל נתאי הארబלי בא
להקן הנהגת האדם עם הבריות שהם חוץ לביתו
ואמר שהיה מרחק עצמו משכו רע שלא יהיה נכה
בגחלת שכנו רע, וכמ"ש (גיגים פ"ב) אויל לרשות
אויל לשכינו ולפיקך היה מרחק עצמו משכנן רע, ואל
תחבר לרשות כדכטיב (ד"ה ב' כ') בתהברך לרשות.
פרץ היה מעשיר. ומה שלא זכרם בלשון אחד לומר
אל תתקבר לשכנו רע ואל תחבר לרשות או הרתק
משכנן רע ומתחבר לרשות. שאין הדבר עניין אחד
בשניות. כי אף אם לא קרב לשכנו רע והשכן רע
בא אזלו צורך להדריך ממנו, וזה לא שיריך בחבר
לומר התרתק מהחבר רע כי די בונה שלא יתחבר
אליו ובאשר לא יתחבר אליו בונה הוא מרוחק ממנו.
ואמר ואל התייחס מן הפורענות, שאיל יאמר כי הוא
מרוחק מן רע ואם יקרב עצמו בשום פ羞חה אשר
אפשר שיבא פורענות אליו יהו שירוכי אין פורענות
מגייע אליו על זה אמר ואל התייחס מן הפורענות
ולא יקרב אל הרע, וגם כי דבר זה שאמר אל התייחס
מן הפורענות דומה אל מה שאמר התרתק משכנן רע
וכו', כי גם הרע הוא וחשב במו שכן אל הנבראים
כמו שידוע מן עניין הרע אשר הוא שכן מוחבר אל
הנבראים, ואמר כי אל יתיחס מן הפורענות
אשר הרע הוא שכן אל הנבראים, ולפיכך לא
יתחבר ולא יתקרב אל הרע כי ימיה נזוק, ואל יתיחס
מן הפורענות אשר הוא ערובה ונשמעו לבנראים הא
העוזר והבדע, בנבראים, והוא יותר שכן מז לבני
הครอบ אליו. יותר מז חבר אשר בנפשו כי הוא יושב,
充满ו של אדם לתבריתו, וכן זכר כי אל ביתה
ותבן הסדר שליהם התרתק משכנן רע ואל תחבר לרשות
ואל התייחס וכו' אשר הוא בגנו של אדם. והדבר
זהו אזהרה לאדם שלא יחשוב א' שיגיע אליו
פורענות. ולא אמר שידוע מן הפורענות, כי זכר ומ
מדה מגונה מי שהוא דואג מן הפורענות וכמ"ש
בנתיב הבטחון בעורת הש"י אבל אל יתיחס מן
הפורענות כאשר עשה חמן שהיה בותה בגודל עשרין
ובחרף עין נחפה עליו הצלחתו, וזה לשון ואל
התיחס מן הפורענות. וו' כי מ"ש ואל התייחס מן
הפורענות הוא טעם למעלה שירתק משכנן
רע ואל יתחבר לרשות. כי לא יאמר אף אם איינו
מרוחק עצמו משכנן רע ומן הרשות שלום יהיה לו כי
מה יגיע לו עז'א שאל יתיחס מן הפורענות כי אפשר
לשוד פתאות כי יבא ולפיקך אל יאמר כך, ובשביל
זה ירחיק משכנן רע ואל יתחבר לרשות. וכי בא
להזכיר על יראת שמיים שלא יבא לידי חטא כי אין
ספק כי השכן רע והחבר לרשות מכבים האדים לדי
חתטא.

והרי לך גטו שבא לאען יהושע בן פרחיה

הנגנה עם שאינם תוך ביתו רק הם שיוכס
לגמרו כמו הרוב והחבר ושתר בני ארם, ודבר זה הוא
תקון וענף שהוא מן אהבת הש"י כמ"ש, ומ"ש לא
מה שאמר כי כל מצות עשה יש לו מברא באהבו
הש"י, בא נתאי הארబלי לתקן האדים ביראת הש"י
באותם שהם הפק זה שהם רשותם שירתק משכ
רע ואל יתחבר לרשות. והרי אהבתו שניות עניין א'
וכבר הוכחאר למעלה כי גושיא תמיד היה מוהו
במה שיעשה כי מה שיעשה ונמשך מאהבת הש"י
ולפיקך כל הג' מוסרים שוכר יהושע בן פרחיה כל
הם מה שיעשה, וכל אשר זכר ונחאי הארబלי מה שאל
יעשה, לפי שהם נמשכים מיראת שמיים כי ממנה
נמשך מה שלא יעשה כמ"ש. והנה הוגו הוה ג' יש
לו קשר לרמרי עם הוגו שלפני זה, והוגו שלפניהם זה
תקונו הנגנת ביתו והוגו של אהיליהם תקנו את האדים
בנהגנתו עם רבו וחבריו ושכינו אשר הם שיוכס
אליו ג' כמו ביתו רק שות יותר רחוק מן האדים.